

ENSV Pedagoogika Teadusliku uurimise Instituut Tallinn

Hiinamaa Hajoon
Kassari Algkool
Makari.

Mine mälestusi koolinõunik Ernst Ennost.

Õppisin 20. dat aasta kevadel Kärdla Kõrgemas
Algkoolis IV klassis, kui teatati, et pea tuleb kooli
koolinõunik inspekteerima meie teadmisi.

Õpetajad varustasid meid kiiresti, kiiresti tead-
mistega, millega võisime koolile au teha.

Kuna meil olid aineõpetajad, siis nad valisid
oma aine paar - lugemamat, energiliseid õpilast,
keda küsitleda. Mäletan, mul oli vaja traapeti püma-
arvamine seletada; samuti ajaloost jutustada - kõvalt,
seda polnud kavas, India ajaloost.

Ühel hommikuel oligi kogu maja elevil - koolinõu-
nik saabus.

Esimese s.o lesti keele tunniküljel tuli Ernst Enno
ühes koolijuhatajaga klassi. Välimus jättis soovida.
Kasvult väike ja teekonna järel kehtagi rühmus,
nabaldunud värvi kampsoni varukaotsad tulid
kui oleks väga, trükimata püksid, see näin oli
nõrgas - paistis silma meie õpetajate kõvalt, kes
rüüstasid eserejulistelt.

Möödus 1 tund - küsiti kõige targemaid - lõpetus tuli

ka minuul lugeda - ja tund lõppes. II tunnil, nähes selmis-
ses tunnis, et paljud õpilased kartsid, küsis õpetaja
mind ja lasi ka lüüetuse M. Veske "Tähtsele"
deklameerida. Siis süttis E. Euno - võttis kogu
tunni juhtimise enda kätte. Analüüsis lüüetust ja
seletas, et M. Veske oskas näha, et Idast tuleb päike-
tuleb avarus, tuleb vabadus. . . Kahjuks aga
ei oskameid meie mõista sm. Euno. Olime selleks
liialt teistsuguses kooliohukorras kasvanud.

III tunnil s.o aritmeetikas kutsuti mind kogu
tunni alguses täpelt seletama. Kuristasin selle maha.
Õpetajanna tahtis veel sügä pindala ka küsida, kuid need
pahandas koolinoormik, tema tahtis teiste õpilaste liialt
ka kuulda, klassis olla 34 õpilast. (Vastasin juba 3. tundi järgi)
(aga õpetajad seda ei teadnud, et teised ka kuusid mind).
Ka aritmeetika tunni juhtis ta nüüdsest peale edasi.

Töökord viibis ta 2 päeva meie koolis.

Õhtul eel kehtus ta õpilased alates III klassist kooli-
majja ja kõneles meile pärinusest, välismõjudest
raseerimise ajal ja üldse seksuaal olekorrast.
(Olime vanemad kui praegused õpilased. Kooli minid
10 aastatelt.)

Kui me teda algul rõõustasime - siis nüüd väitis ta
meie kindla poolehoidu, sest tänu meile polnud keegi
meiega kui täiskasvanutega rääkinud.

Hiljem käis ta korduvalt koolis, kuid ei mäleta,
et ta oleks enam tunnis rääkinud õpilastega
ainult väkis ja kuuldas.

Mälestusi II koolinõuniku Ernst Ennosta.

1927. aastal töötades Hiiumaal Pühalepa vallas Kuri Kõrgemas Algkoolis asetäitja õpetajana kuulastas koolinõunik E. Enno kooli.

Ta viibis onamasti minu tundides (olin noor ja pedagoogilise hariduseta). Minu eesti keele tunnis ta esitas õpilastele suunavaid küsimusi ja täiendas tundi.

Tundide lõpul kutsuti kõik õpetajad kokku ja koolinõunik märkis viigu ja andis näpunäiteid eespietiseks. Eriti tegeles ta minuiga. Soovitas igale õpilasele individuaalselt läheneda. Õpetas kuidas tunda laste iseloomu ja andis mulle pildi minu klassi õpilastest, keda ta jälgis 4: tumri jooksub.

E. Enno hindas kõrgelt tumis lastepärasust, eakohasust ja näilikeust. Mäletan, ta hindas kõrgelt ja lõi esile häid kohti minu saksa keele tummist kuendas klassis.

Minul ta soovitas kindlasti õpetajate seminari astuda. Kuuldes minu majandusliku olukorda andis ta mulle õpikute nimekirja, mille järele end täiendada pidin.

Mäletan, ta armustas liigset karmust, kasarmu stiili ja unisust - eriti just õpetajate ühelaonilisust ja igavaid tunde.

E. Enno võlgnes ma talle, et sain 27-29 aastatel korduvalt Hiiumaal asetäitja õpetajana töötada

Minu vanemat õde, Salme Kaeru (lõpetas Rakvere Õpetajate
Seminaris eksternina) hindas ta tugeva ajaloelaseno. Tema
oli minu ~~õde~~ õele õelnud, et mina olla loodeud õpetajaks,
ja hirmus olla, et ei saa edasi õppida. Kohustus mind
konsulteerima ja aidata ka minnel Seminaris lõpetada.
Kuid mu õde suri 31. aastal. E. Enno soovitusel sain
kohta kodus keoliõpetajaks. Õpingud katkesid.

Jätkasin ~~pedagoogilise~~ hariduse täiendamist alles
1941. aastast alates.

1953. aastal lõpetasin Haapsalu Pedagoogilise Kooli Mitte-
statsionaarse Osarooma omades õpetaja kutse.

Kuid nüüd ei elanud enam Ennol, et näha
oma ettekuulutuse täitumist.

Marta Kallio